

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave zabezpečenia a realizácie celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka v základných školách v školskom roku 2017/2018 v SR

Stav zabezpečenia a realizácie celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka v základných školách a dodržiavania pokynov k administrácii testov vypracovaných Národným ústavom certifikačných meraní vzdelávania (NÚCEM) kontrolovala Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) v 123 základných školách (ZŠ), z nich bolo 111 štátnych, 8 cirkevných a 4 boli súkromné. Vyučovací jazyk slovenský malo 115 škôl, vyučovací jazyk slovenský a maďarský 1, vyučovací jazyk maďarský 7 subjektov. Inšpektori ŠŠI kontrolovali administráciu testov v 123 skupinách matematiky (MAT) a v 115 skupinách slovenského jazyka a literatúry (SJL). V školách s vyučovacím jazykom maďarským sa realizovala kontrola aj počas administrácie testov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry (SJSJL) v 1 skupine žiakov a maďarského jazyka a literatúry (MJL) v 7 skupinách. Z celkového počtu 3 388 evidovaných žiakov 9. ročníkov sa testovania zúčastnilo 3 219, z nich bolo 241 so zdravotným znevýhodnením (ZZ). Neúčast' 169 žiakov na testovaní bola odôvodnená plnením povinnej školskej dochádzky mimo územia Slovenskej republiky (74), zdravotnými dôvodmi (25). Dôvod neprítomnosti 6 žiakov v čase testovania nebol známy, 5 žiakov s vývinovými poruchami učenia (neboli vzdelávaní podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím) riaditeľka školy neprihlásila na T-9. Neúčast' 1 žiačky bola z dôvodu sluchového postihnutia a 58 žiakov z dôvodu ich ZZ – mentálnej retardácie.

Testovanie v školách organizovali *školskí koordinátori* (zástupcovia riaditeľa školy alebo členovia pedagogického zboru a v 4 subjektoch samotní riaditelia škôl) spoločne so 455 *administrátormi* a 7 *asistentami*, ktorí zabezpečovali pomoc žiakom so ZZ.

Otváranie testových zásielok prebiehalo v subjektoch za prítomnosti riaditeľa školy, školských administrátorov, niekde aj za prítomnosti nestranných pozorovateľov – 4 zástupcov odboru školstva okresného úradu v sídle kraja, 3 zástupcov rady rodičov, 7 zástupcov rady školy. Externý dozor a monitoring objektívnosti priebehu testovania vykonávalo 277 pedagogických zamestnancov z iných ZŠ.

V súlade so záväznými pokynmi zabezpečili v 105 subjektoch, čo predstavuje 85 % z celkového počtu kontrolovaných škôl, organizáciu, harmonogram otvárania zásielok testov a samotný priebeh testovania. Pracovné povinnosti si prevažná väčšina školských koordinátorov, administrátorov a rovnako pedagogických zamestnancov vykonávajúcich externý dozor zodpovedne plnila. V 18 subjektoch zistili školskí inšpektori závažné i menej závažné nedostatky, ktoré sa týkali najmä neprihlásenia žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí neboli vzdelávaní podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím, neplnenia pokynov k postupu pri administrácii testov, nedôsledného dodržania pravidiel manipulácie a ukladania testov i odpoved'ových hárkov (ďalej OH), nedodržania prípravy pomôcok na testovanie, nedodržania základných pravidiel úpravy tried. Pokyny pre pedagogických zamestnancov realizujúcich testovanie boli záväzne stanovené v dokumentoch, ktoré vypracoval NÚCEM (Pokyny pre školského koordinátora, Pokyny pre administrátora a Pokyny pre externý dozor).

Zistené nedostatky v kontrolovaných školách:

Bratislavský kraj

Základná škola s materskou školou, Odborárska 2, Bratislava

- zasadacie poriadky testovaných žiakov boli zverejnené na dverách učebni.

Banskobystrický kraj

Základná škola s materskou školou, Gottwaldova 81, Želovce

- pokyny pre administráciu testov v kontrolovaných skupinách neboli formulované jasne a zrozumiteľne, dodržané boli až po upozornení externého dozoru.

Košický kraj

Základná škola, Ul. SNP 121, Rozhanovce

- zvyšné testy z MAT a SJL (po rozbalení a rozdaní administrátorom) neboli vložené do bielych obálok, ktoré mali byť podľa pokynov NÚCEM následne podpísané riaditeľom a školským koordinátorom a prelepené lepiacou páskou;
- papiere na pomocné výpočty z MAT obsahovali iba pečiatku školy. Meno, priezvisko a kód skupiny si žiaci vypisovali sami počas úvodných pokynov.

Základná škola, Hlavná 175, Malčice; Základná škola, Školská 2, Michalovce

- do spätnej zásielky neboli pribalené OH žiakov, ktorí sa testovania nezúčastnili.

Základná škola, Školská 3, Jasov

- riaditeľka školy na testovanie žiakov 9. ročníka ZŠ neprihlásila 5 žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí neboli vzdelávaní podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Nitriansky kraj

Základná škola, Mochovská 4, Veľký Ďur

- riaditeľ školy nevedel vydokladovať preškolenie školských administrátorov;
- riaditeľ školy nezabezpečil bielu obálku s nepoužitými testami z matematiky svojím podpisom a neprelepil páskou. Po upozornení školskou inšpektorkou boli testy zabezpečené predpísaným spôsobom.

Základná škola s materskou školou sv. Gorazda, Dlhá 864/78, Nitra

- v škole pri kontrole pomôcok počas testovania z MAT administrátorka zistila, že ani jeden žiak nemá so sebou rysovacie pomôcky, nechali ich v zbernej učebni. Oslovený dozor konajúci učiteľ na chodbe priniesol žiakom chýbajúce pomôcky do učebne počas úvodných pokynov.

Prešovský kraj

Základná škola s materskou školou, Hermanovce 374

- administrátorka pred testovaním z MAT neprečítala žiakom úvodný text k testu a neposkytla žiakom čas 5 minút na oboznámenie sa s testom.

Súkromná základná škola, Námestie slobody 100, Sabinov

- počas administrácie testov z MAT a SJL mali niektorí žiaci svoje tašky pri laviciach;
- žiaci sa nemali možnosť oboznámiť s testom z MAT v trvaní 5 minút;
- administrátor nedodrжал striedanie rôznych foriem testov z MAT v laviciach za sebou, ani vedľa seba (uvedenú skutočnosť si však po začiatku administrácie testu všimol a nad príslušnými žiakmi vykonával striedavo s externým dozorom permanentný dozor).

Trenčiansky kraj

Základná škola s materskou školou, Lysá pod Makytou 44

- nesprávne uvedené meno na QR štítku u jednej žiačky.

Trnavský kraj

Základná škola, Hlavná 148, Čierny Brod

- zasadacie poriadky testovaných skupín neboli k dispozícii
- administrátori testov (MAT a SJL) nezabezpečili striedanie ekvivalentných foriem testov (A, B) v prípade žiakov sediacich v laviciach za sebou.

Základná škola J. Palárika, Majcichov 536

- pred administráciou testu z MAT (skupina 01) aj zo SJL (skupina 01) administrátori nedali žiakom pokyn na vypísanie mena a priezviska v záhlaví testu, políčka určené na tento údaj zostali nevyplnené;
- žiaci dostali nekorektné inštrukcie, podľa ktorých postupy riešení a odpovede nemôžu zapisovať priamo do testu, ale len na pomocný papier, čo aj dodržiavali;
- administrátor testovania zo SJL predĺžil čas na oboznámenie sa s testom z 5 na 10 minút. Nevykonával objektívny dozor – vysvetľoval 1 žiakovi význam niektorých slov uvedených v testových úlohách.

Základná škola s materskou školou, Hviezdoslavova 215, Borský Svätý Jur

- administrátorka testu MAT (skupina 01) neoboznámila žiakov s harmonogramom testovania; neprečítala žiakom príslušný úvodný text; nedala žiakom pokyn na vypísanie mena a priezviska v teste, v dôsledku čoho žiaci tieto údaje do testu nedopísali; nevysvetlila žiakom, že postup riešenia úloh zapisujú do testu, ak priestor na výpočet je nedostačujúci, môžu počítať na pomocný papier;
- administrátor testu SJL (skupina 01) neumožnil žiakom oboznámiť sa s testom v trvaní 5 minút – nepostupoval v súlade so stanoveným časovým harmonogramom, žiaci sa oboznámili len s úvodným textom.

Základná škola, Školská 399/1, Jelka

- administrátorka testu MAT (skupina 01) a testu SJL (skupina 01) nezabezpečila striedanie ekvivalentných foriem testov (A, B) v prípade tých istých dvoch žiakov sediacich v laviciach za sebou.

Žilinský kraj

Základná škola ako organizačná zložka Spojenej školy, M. R. Štefánika 1, Vrútky

- koordinátorka otvorila obe zásielky testov pre ZZ žiakov z MAT a SJL súčasne na začiatku testovania.

Základná škola s materskou školou, Rosina č. 624

- žiaci mali na tabuli uvedené ako označiť odpoveď v odpoved'ovom hárku, ale administrátor im nič bližšie k tomu nevysvetlil, ani neupozornil ako opraviť viacnásobnú chybu;
- administrátor ihneď po ukončení testovania odovzdal všetky testové materiály riaditeľovi školy, nakoľko školský koordinátor nebol prítomný v určenej miestnosti.

Základná škola s materskou školou, Slobody 521, Lúčky

- počas testovania nebol prítomný dozor na chodbách v blízkosti tried určených na administráciu testov a rovnako v zbernej triede.

Iné zistenia

- V základných školách s vyučovacím jazykom maďarským¹ sa pri kontrole neporušenosti a úplnosti zásielok testov z maďarského jazyka a literatúry zistilo, že

¹ Základná škola Jánoša Stampayho s vyučovacím jazykom maďarským – Stampay János Alapiskola Ulica Stampayho 929/80, Gbelce – Köbölkút; Základná škola Józsefa Kovátsa s vyučovacím jazykom maďarským Kováts József Alapiskola, Hlavná 889, Bátorove Kosihy; Základná škola Endre Adyho s vyučovacím jazykom

vo variante testu A chýbala otázka číslo 16. V priebehu testovania maďarského jazyka a literatúry boli žiaci upozorení na chýbajúcu otázku a na prázdne odpoveďové pole pri zápise odpovedí do odpoveďových hárkov.

- V porovnaní s predchádzajúcimi školskými rokmi naďalej pretrváva nízka účasť zástupcov zriaďovateľa, odborov školstva okresných úradov v sídle kraja, zástupcov rady školy alebo rady rodičov na priebehu testovania v kontrolovaných subjektoch.

Závery

Vo väčšine kontrolovaných subjektov boli riaditeľmi škôl, školskými koordinátormi a školskými administrátormi dodržané záväzne stanovené pokyny vedúce k zaisteniu zásady rovnakého zaobchádzania a k zabráneniu získania neoprávnených výhod počas externého testovania žiakov 9. ročníka základných škôl. Školskí inšpektori počas kontroly zaznamenali v 15 % škôl také skutočnosti, ktoré poukazovali na menej dôsledný prístup pedagogických zamestnancov k zodpovednému oboznámeniu sa s úlohami vyplývajúcimi z funkcií školského koordinátora, administrátora či externého dozoru, ktoré počas testovania zastávali. K závažným nedostatkom patrili najmä neprihlásenie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami okrem žiakov s mentálnym postihnutím na testovanie riaditeľkou školy (zriaďovateľ školy² bol na opakovaný nedostatok v kontrolovanom subjekte Štátnou školskou inšpekciou upozornený); nedodržanie postupu pri ukladaní nepoužitých zvyšných testov a pri ukladaní čiastkových spätných zásielok. Riaditeľom škôl uložila Štátna školská inšpekcia podľa závažnosti zisteného nedostatku zodpovedajúce opatrenia na jeho odstránenie.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- venovať zvýšenú pozornosť dôslednému realizovaniu školení pre administrátorov
- dodržiavať pokyny NÚCEM k výberu školských koordinátorov a k výberu školských administrátorov (nepripustnosť kumulovania výkonu školského koordinátora a administrátora v prípade, že v škole prebieha testovanie aj žiakov so ZZ)

NÚCEM

- doplniť do Pokynov pre školských koordinátorov v časti 3. Školenie administrátorov podmienku vyhotoviť zo školenia administrátorov písomný záznam

maďarským, Adyho 6, Štúrovo; Základná škola s materskou školou Jánosa Hetényiho s vyučovacím jazykom maďarským – Hetényi János Alapiskola és Óvoda, Nitrianska 378, Okoličná na Ostrove – Ekel; Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským – Alapiskola, Záhradná 31, Rimavská Seč; Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským – Alapiskola, Buzica 327, Buzica – Buzita

² Základná škola, Školská 3, Jasov